

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Hälsoutveckling
Maria Ahlsdotter

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-09-09

HSN 2025-0450

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över betänkandet Sveriges internationella adoptionsverksamhet - lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61)

Ärendebeskrivning

Hälso- och sjukvårdsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet Sveriges internationella adoptionsverksamhet - lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61). Hälso- och sjukvårdsnämnden yttrar sig på Region Stockholms vägnar och med fokus på inrättandet av ett nationellt resurscentrum.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Sveriges internationella adoptionsverksamhet - lärdomar och vägen framåt
(SOU 2025:61)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över betänkandet Sveriges internationella adoptionsverksamhet - lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61) överlämnas till Socialdepartementet som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Utredningen Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt tillsattes av regeringen under 2021. Bakgrunden till utredningen var uppgifter om oegentligheter och brister i den internationella adoptionsverksamheten som hade framkommit både internationellt och i Sverige. Utredningens syfte var att klargöra förekomsten av eventuella oegentligheter inom Sveriges internationella

adoptionsverksamhet och hur regeringen, berörda statliga myndigheter, kommuner, auktoriserade sammanslutningar, ideella organisationer och andra privata aktörer agerat och förhållit sig till eventuella oegentligheter utifrån respektive aktörs ansvar och roll. Slutsatserna i utredningen ska ge vägledning för utvecklingen av Sveriges internationella adoptionsverksamhet genom att föreslå hur nuvarande regelverk, organisering och processer kan förändras och förstärkas i syfte att ytterligare stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten. Utredningen har också utrett behovet av adoptionsspecifikt stöd och gett förslag vilka hjälp- och stödinsatser som bör erbjudas och hur dessa bör organiseras.

I betänkandet föreslås regeringen att inrätta ett nationellt resurscentrum för adopterade personer och adoptionsfrågor. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen fokuserar på detta förslag i sitt yttrande då detta delförslag är det som har bäring för regionernas ansvarsområde och kan tänkas påverka vård och omhändertagande av patienter. Övriga förslag utifrån utredningens slutsatser faller inte inom regionernas ansvarsområde.

Överväganden

Inledningsvis vill Region Stockholm konstatera att SOU 2025:61 är en gedigen och väl genomförd utredning. Det finns goda skäl att anta att slutsatserna i utredningen stämmer och väl speglar den adoptionsverksamhet som varit föremål för arbetet. Region Stockholm önskar således understryka vikten av att utredningens omfattande material omhändertas med varsamhet i dialog med berörda parter och med ambitionen att framgent handla på ett sådant sätt att de drabbade får stöd och möjlighet att läka. Region Stockholm ser fram emot att beslutsfattaren fattar erforderliga beslut om vilka åtgärder som kan vara bäst lämpade för att gå vidare, både för den svenska staten och för de enskilt drabbade och deras familjer. I detta remissvar ersätts benämningen internationell adoption med begreppet transnationell adoption.

Vad gäller inrättandet av ett nationellt resurscentrum för transnationellt adopterade ser Region Stockholm positivt på förslaget. Ett nationellt resurscentrum skulle med fördel kunna placeras i Stockholm, men också ha möjlighet att erbjuda digital hjälp till sökande. En placering i Stockholm torde kunna erbjuda flest personer en möjlighet till kontakt samt erbjuder en större möjlighet till rekrytering av kompetent personal jämfört med en placering i en mindre stad.

Vad gäller den organisatoriska placeringen av ett resurscentrum vill Region Stockholm understryka betydelsen av att detta sker i samråd med de

adopterades organisationer. Detta är särskilt viktigt då förtroendefrågan är central, vilket tydligt framgår i utredningen. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, som nämns som tänkbar huvudman, saknar förtroende hos många adopterade och sannolikt skulle en ny verksamhet under MFoF i så fall vara att föredra. Region Stockholm anser att frågan är av sådan karaktär att ett resurscentrum oavsett bör placeras vid en statlig myndighet.

Behovet av psykosociala och behandlande insatser lyfts genomgående i utredningen och Region Stockholm anser att det är rimligt att ett resurscentrum förmedlar eller tillhandahåller detta. Region Stockholm anser att resurscentret med fördel kan använda den danska modellen för upphandling av aktörer med specialistkompetens inom området adoption. Detta möjliggör för terapeuter som idag av intresse utbildat sig och förkovrat sig inom området att nå fler, samt möjliggör en geografisk spridning över landet. På så sätt omhändertas den kompetens som idag redan finns inom området. Region Stockholm anser att stödet bör vara kostnadsfritt. Region Stockholm anser också att resurscentret bör föra en inledande och kontinuerlig dialog med regionerna för att klargöra vad som faller inom ramen för psykosocialt stöd och vad som är att betrakta som regelrätt hälso- och sjukvård.

Ett resurscentrum skulle med fördel också kunna få ett stödjande och utbildande uppdrag riktat till regionerna. Region Stockholm finner att det finns skäl till självkritik inom samtliga samhälleliga institutioner kopplat till transnationellt adopterades behov. Detta gäller även regionernas möjlighet att tillhandahålla kompetent hälso- och sjukvård. Region Stockholm välkomnar ett ökat stöd i att tillhandahålla vård anpassad efter transnationellt adopterades behov och specifika problemställningar. Region Stockholm förordar att ett resurscentrums uppdrag inom fortbildning för medarbetare inom hälso- och sjukvården utvecklas i samråd med relevanta nationella programområden inom den befintliga strukturen för hälso- och sjukvårdens nationella kunskapsstyrning. Detta för att använda befintliga kanaler och undvika att parallella strukturer byggs. Hälso- och sjukvårdens kunskapsstyrning handlar om att aktuell kunskap tillgängliggörs för varje patientmöte för att skapa en kunskapsbaserad, resurseffektiv och jämlik vård och de nationella programområdena drivs av regionerna i samverkan. Noteras bör även att Socialstyrelsen har en etablerad utbildningsplattform för hälso- och sjukvårdspersonal.

Avslutningsvis önskar Region Stockholm uttrycka behov av mer forskning inom området transnationell adoption. Behovet handlar dels om frågan i

stort, dels om vård för transnationellt adopterade specifikt. Region Stockholm anser att frågan och ansvar för forskning bör lämnas åt universitet och lärosäten, dock får dessa med fördel ha en nära anknytning till klinisk verksamhet. Ett resurscentrum bör i sin funktion kunna verka forskningsfrämjande samt bidra till spridning av forskning.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut får inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Förslag till beslut får oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Förslag till beslut får positiva konsekvenser för jämlik och jämställd vård då det på sikt kan leda till ett ökat och bättre omhändertagande av en grupp med stora behov men som idag ofta saknar tillgång till adekvat vård.

Miljökonsekvenser

Förslag till beslut får oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser

Förslag till beslut får inga administrativa konsekvenser.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Socialdepartementet

Godkänd av Anders Ahlsson, 2025-09-09